

VILNIAUS LICÉJAUS SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS BEI INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus licėjaus smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602 ir Smurto prevencijos įgyvendinimo mokykloje rekomendacijomis, patvirtintomis 2017 m. kovo 22 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-190.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašo tikslas – siekiant ugdyti pozityvų mokinio elgesį ir sukurti draugišką bei saugią atmosferą, nustatyti, kokie turi būti daromi veiksmai individualiu, klasės, licėjaus lygmeniu, siekiant užkirsti kelią smurtui ir patyčioms.

4. Tvarkos aprašas nustato smurto bei patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą licėjuje.

5. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

5.1. į smurtą ir patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

5.2. kiekvienas licėjaus bendruomenės narys (administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas, tėvas ar mokinys), pastebėjęs ar sužinojęs apie smurtą ir patyčias, turi reaguoti bei jas stabdyti;

5.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias ir smurtą amžiaus ar pareigų bei nepriklausomai nuo smurtaujančių ir besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias ir smurtą amžiaus ir pareigų;

5.4. visi licėjuje priimti sprendimai dėl prevencinės veiklos turi būti vykdomi ir aptariamas jų veiksmingumas.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

6.1. Smurtas – veikimu ar neveikimu daromas tiesioginis ar netiesioginis tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis poveikis, garbės ir orumo nepaisymas ar nepriežiūra, dėl kurių asmuo patiria žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai.

6.2. Smurto formos:

6.2.1. fizinis smurtas – tiesioginiai ar netiesioginiai tyčiniai fiziniai veiksmai (mušimas, stumdymas, spardymas ir kt.) prieš asmenį, taip pat fizinės bausmės, sukeltantys tam asmeniui skausmą, žalą arba pavojų jo gyvybei, sveikatai, raidai ar žalą garbei ir orumui;

6.2.2. psichologinis smurtas – nuolatinis teisės į individualumą pažeidinėjimas, žeminimas, patyčios, gąsdinimas, būtinos vaiko raidai veiklos trikdymas, asocialaus elgesio skatinimas ar kitokia nefizinio kontakto elgsena, sukeltantys žalą ar pavojų gyvybei, sveikatai, raidai, ar žalą garbei ir orumui;

6.2.3. seksualinis smurtas – seksualiniai veiksmai, kai naudojama prievarta, jėga ar grasinimai, arba piktnaudžiaujama pasitikėjimu, valdžia ar įtaka asmeniui, taip pat asmens išnaudojimas pornografijai, verbavimas, vertimas ar įtraukimas dalyvauti pornografinio pobūdžio renginyje, pornografijos rodymas, arba kitos asmens seksualinio išnaudojimo formos;

6.2.4. nepriežiūra: nuolatinis vaikui būtinų fizinių, emocinių ir socialinių poreikių netenkinimas ar aplaidus tenkinimas, darantys žalą ar keliantys pavojų vaiko gyvybei, sveikatai, raidai.

6.3. Patyčios – tai viena smurto formų, psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

6.4. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) arba netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.4.1. žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.4.2. fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, turtinė žala ir kt.;

6.4.3. socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gaudų skleidimas ir kt.;

6.4.4. elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gaudų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.5. Smurtą ar patyčias patiriantis mokinys – mokinys, susiduriantis su smurtiniu elgesiu ir patyčiomis.

6.6. Skriaudėjas – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis smurtą ir patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.

6.7. Smurtą ar patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio yra tyčiojama.

6.8. Stebėtojas – asmuo, matantis ar žinantis apie smurtą ir patyčias.

6.9. Smurto ar patyčių prevencija – veikla, skirta smurto ir patyčių rizikai mažinti, imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių).

6.10. Smurto ar patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems smurto ir patyčių dalyviams (patiriantiems, smurtaujantiems/besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus).

6.11. Smurto ar patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną – smurto ir patyčių situacijos mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolimesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

7. Licėjuje netoleruojama jokia smurto ir patyčių forma, nukreipta prieš bet kuri licėjaus bendruomenės narį.

II. SMURTO IR PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA

8. Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi licėjaus direktorius, psichologas, Vaiko gerovės komisijos nariai ir klasių vadovai. Jos vykdyme dalyvauja visi licėjaus bendruomenės nariai ([Reagavimo į smurtą ir patyčias schema 1 priedas](#)).

9. Licėjaus direktorius yra atsakingas už šios tvarkos vykdymą bei stebėsenos rezultatais paremtą smurto ir patyčių prevencijos priemonių įgyvendinimą.

10. Smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja Vaiko gerovės komisija, kuri kasmet:

10.1. inicijuoja ir koordinuoja anoniminę mokinių apklausą bei apibendrina jos rezultatus;

10.2. apibendrina duomenis dėl licėjuje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę;

10.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie smurtą ir patyčias analizės duomenimis, numato konkrečias smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemones, kurios įtraukiamos į Vaiko gerovės komisijos veiklos planą, tvirtinamą licėjaus direktoriaus iki einamųjų metų rugsėjo 30 d.;

10.4. teikia siūlymus licėjaus direktoriui dėl smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos priemonių įgyvendinimo, licėjaus darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo smurto ir patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

10.5. dirba su smurto ir patyčių atvejais bei svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo veiksmingumą;

10.6. teikia siūlymus licėjaus direktoriui dėl Tvarkos aprašo tobulinimo.

11. Klasės vadovai pusmečio pabaigoje išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie smurtą ar patyčias, informuoja Vaiko gerovės komisiją, koordinuojančius apie prevencijos (pvz. organizuotos klasės valandėlės) ir intervencijos (pvz. individualūs pokalbiai po įvykio) taikomų priemonių rezultatus klasėje, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. SMURTO IR PATYČIŲ INTERVENCIJA

12. Visais įtariamų ar realių smurto ir patyčių atvejais kiekvienas licėjaus administracijos atstovas, mokytojas ar švietimo pagalbos specialistas, kitas darbuotojas reaguoja nedelsdamas:

12.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus smurtą bei patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

12.2. primena mokiniui, kuris smurtauja/tyčiojasi, licėjaus nuostatas ir mokinio elgesio taisykles;

12.3. elektroninių patyčių atveju išsaugo vykstančių patyčių įrodymus ir nedelsiant imasi visų reikiamų priemonių elektroninėms patyčioms sustabdyti;

12.4. surenka informaciją apie besityčiojančių tapatybę, dalyvių skaičių ir kitus galimai svarbius faktus;

12.5. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar licėjaus darbuotojus) ar institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

12.6. nedelsiant informuoja klasės vadovą ar licėjaus psichologą, ar administracijos atstovą apie įtariamą ir/ar įvykusį smurtą ar patyčias. Elektroninių patyčių atveju pateikia ir išsaugotus jų įrodymus;

12.7. tiesiogiai informuojant vieną iš Vaiko gerovės komisijos narių apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias (ar elektronines patyčias), kartu pateikia užpildytą pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (2 priedas).

13. Mokiniai, pastebėję smurtą ar patyčias nedelsiant kreipiasi pagalbos į bet kurį licėjaus mokytoją, psichologą ar administracijos atstovą.

14. Patyčias patiriančio mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) arba tėvai (globėjai, rūpintojai), žinantys apie klasėje vykstančias patyčias nedelsiant informuoja klasės vadovą ir/ar psichologą, ir/ar administracijos atstovus apie mokinio patiriamas patyčias jiems patogiu būdu (telefonu, elektroniniu laišku, žinute dienyne ar asmeniškai).

15. Klasės vadovas, gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

15.1. išsiaiškina situaciją, nustato, ar tai patyčių/smurto atvejis;

15.2. organizuoja individualius pokalbius su patyčių/smurto dalyviais;

15.3. pasitvirtinus patyčių atvejui, užpildo pranešimo apie smurtą ir patyčias formą (tuo atveju jei ji dar nebuvo pildyta);

15.4. informuoja tėvus (globėjus, rūpintojus), esant poreikiui kviečia juos dalyvauti pokalbiuose bei fiksuoja priimtus susitarimus;

15.5. vykdo tolesnę smurto ar patyčių situacijos stebėseną;

15.6. kartojantis smurto ar patyčių situacijai, informaciją perduoda Vaiko gerovės komisijai ir pateikia visas turimas užpildytas formas ar turimą informaciją raštu;

15.7. esant sudėtingesnei situacijai, iš karto informuoja licėjaus direktorių ir (ar) Vaiko gerovės komisiją.

16. Licėjaus Vaiko gerovės komisija, įvertinusi turimą informaciją:

16.1. numato veiksmų planą ir esant poreikiui jį koreguoja;

16.2. informuoja licėjaus direktorių apie esamą situaciją ir numatytus veiksmus;

16.3. supažindina su veiksmų planu (gali būti individualūs pokalbiai su skriaudėju, skriaudžiamuoju, stebėtojais, jų tėvais (globėjais, rūpintojais), klase, psichologo pagalba kitos priemonės) ir jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją bei jo tėvus (globėjus, rūpintojus);

16.4. paskiria atsakingą asmenį už veiksmų plano įgyvendinimo priežiūrą bei Vaiko gerovės komisijos informavimą;

16.5. vykdo plane numatytas veiklas, stebi, analizuoja, organizuoja pakartotinius susirinkimus situacijos įvertinimui;

16.6. esant poreikiui kreipiasi į pagalbą galinčias suteikti institucijas (pvz., policija, Vaiko teisių apsaugos tarnyba, Vilniaus miesto psichologinė-pedagoginė tarnyba).

17. Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias raštu informuoja (pildant 2 priedo formą) licėjaus direktorių.

18. Administracijos atstovui, mokytojui, švietimo pagalbos specialistui ar techniniam darbuotojui pasityčiojus iš kito bendruomenės nario – mokinio ar suaugusiojo, asmuo pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias raštu informuoja ([pildant 2 priedo formą](#)) licėjaus direktorių.

19. Mokyklos vadovas, gavęs informaciją apie administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo patiriamas patyčias arba jiems pasityčiojus iš mokinio privalo nedelsiant imtis priemonių.

20. Licėjaus direktorius gavęs pranešimą apie patyčias:

20.1. surenka informaciją apie įvykį;

20.2. kviečia įvykio dalyvius (jei mokinys – vaiką ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus)) pokalbiui;

20.3. organizuoja švietimo pagalbos specialistų ar mokytojų pagalbą;

20.4. ypatingais atvejais kreipiasi į pagalbą galinčias suteikti institucijas (pvz., policija, Vaiko teisių apsaugos tarnyba, Vilniaus miesto psichologinė-pedagoginė tarnyba ir kt.).

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

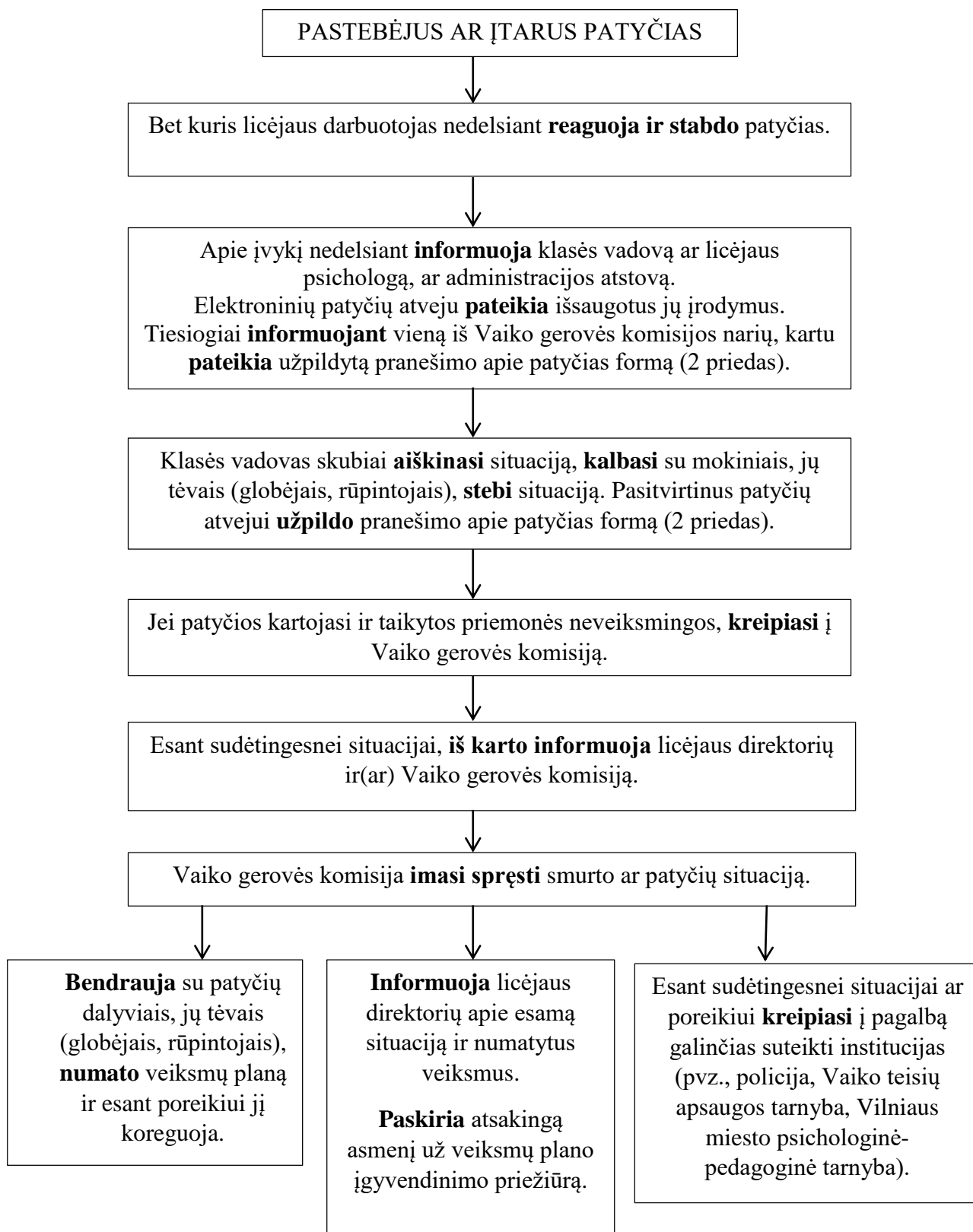
21. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje, ir duomenys, susiję su mokiniu ir jo asmeniniu gyvenimu yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

22. Mokiniai, mokytojai, kiti licėjaus darbuotojai pasirašytinai supažindinami su smurto ir patyčių prevencijos bei intervencijos vykdymo tvarka.

23. Mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) su šia tvarka supažindinami tėvų susirinkimo metu.

VILNIAUS LICĖJAUS REAGAVIMO Į PATYČIAS BEI PAGALBOS JOMS ĮVYKUS SCHEMA

**VILNIAUS LICĖJUS
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

_____
(Pranešimo data)

Bendrieji duomenys:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota (pažymėti - X):	
☐ Žodinė: pravardžiavimas, grasinimas, užgauliojimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;	
☐ Fizinė: užgauliojimas veiksmais (mušimas, spardymas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas ir kt.);	
☐ Socialinė: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad asmuo yra nepageidaujamas ar atstumiamas;	
☐ Elektroninė: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, asmeninių gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.);	
Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____	
Ar yra žinomas apie tokio elgesio pasikartojimas (pabraukti):	Taip / Ne
Duomenys apie patyčių dalyvius:	
Asmens, patyrusio patyčias, vardas, pavardė, klasė:	
Skriaudėjo(-ų) vardas, pavardė, klasė:	
Stebėjusio(-ių) įvykį, vardas, pavardė, klasė:	
Išsamesnė informacija apie įvykį ir(ar) planuojamus veiksmus:	

_____
(Užpildžiusio asmens vardas ir pavardė)

_____
(Parašas)